

Numerul 43. Oradea-mare (27 octombře) 8 novembře 1896. Anul XXXII.

Ese duminca. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

L a b a l.

„Așă că-mi șade bine, mamă? — întrebă Leni cu voce dulce copilărească încercându-și rochia de bal, succindu-se neastâmpărată în dreapta și stânga înaintea oglinzii, pe mamă-sa care stătea la parte o și o privia cu dragoste.

— Bine, tare bine — răspuse bătrâna dând din cap satisfăcută.

Leni eră copilă tineră de 16 ani. Eră frumoasă, drăgălașe ca un boboc de flóre ce-i în prējma de-a se desvoltă. Se vedea pe ea cea naivitate copilărească încă, care e proprietatea copilelor în stadiul lor de trecere la fete mari. Ochii ei mari și negri umbriți de gene lungi, erau plini de foc, și-i arătau temperamentul sangvinic — și se potriviau așă de bine acei ochi negri — cu fața ei albă ca flórea de lilié! Când zimbiá, făcea groșite în obraz — și eră așă de drăguță în nevinovăția ei!

Se găta la primul ei bal!

Primul bal . . . Câte simțeminte nu deșteptă el în inima unei fete tinere!

Cum are să-și petrecă de bine, cum are să danseze! Ș-apoi o ducea gândul și dorul la el, la . . . Arthur! Va fi și el sigur la bal — căci dór și el e pus între arangieri!

Cum are să se simtă ea de fericită, lipită aprópe de sinul lui, simțindu-i respirarea repede și ferbinte, și știindu-și talia cuprinsă cu putere în brațele lui iubite.

Și când o podidiau gânduri de-aceste — își închise ochii, îmbătăta înainte de farmecul acestei fericiri dulci și sfinte!

Arthur, Arthur . . . ce nume scump i eră ei — și ce mult îl iubiá pe el Leni!

L-a iubit înainte de-a-l cunoșce! Când eră încă în pension, ea cetia versurile lui Arthur cu nesaț — și îndrăgindu-i versurile, pe neștiute l-a îndrăgit și pe autorul lor!

În fantasia ei de copil, și-l inchipuia în fel și forme. El o tulburá mereu și dorul lui i tulburá inima. Și iubiá cu foc, cu patimă nebună idealul ei frumos, care eră așă de nedeslușit și nelămurit!

Și când apoi l-a întâlnit și a legat cu el cunoștință — acum de curënd — cum a roșit și s'a făcut perplecsă când i-a întins mâna, abia îngânând câteva cuvinte la întrebările lui!

Ce frumos eră Arthur, póte mai frumos decât cum ea și l-a inchipuit!

Înalt și svelt, puțin brun, avea trăsăturile feței regulate și atrăgătoare. Ochii inși i dedeau o înfățișare simpatică din cale-afară. — Erău

PRINCIPELE NICHITA DE MUNTENEGRU.

negri și mari, puțin căduți în orbite — arătau pe omul visător... poet!

Și Leni în gând cu icôna lui Arthur se pregătia la balul de seră. Cugetul că el are s'o vedă, o făcea să-și deie o deosebită grijă ca să fie frumoasă.

Își frisa frumos părul negru puțin creț. Așa de bine i se lipia pe trup frumoasă-i haină nouă de mătasă — iar după ce-și anină pe piept o roșă creme — și se uită în oglindă, zimbi cu mulțămire!

— Trebuie să me placă Arthur — cugeta ea — uită cât sunt de frumoasă! — și începă să cânte și să jöce singură vesel prin chilie.

Mamă-sa o privia cu acea mulțămire sufletescă pe care numai mamele o pot simți, și-i dăse din când în când cu voce blândă muștrătoare:

— Astempără-te, uită, mai avem o oră și-apoi mergem, las că ai să joci tu acolo.

Ce incet a trecut ora aceea pentru Leni! Cum a numerat mai fiecare minută, și ce chinuitoare i-a părut așteptarea până ce a plecat!

Strălucirea salei de bal — la început a orbit-o pe tinera copilă. A devenit perplexă... s'a recules de grabă înse, și privirea senină ce ș-o pörta în giuru-i arată increderea în sine și liniștea-i sufletescă! S'a început dansul — și ea dansă mult de tot, cu obrazii învăpăiați de plăcere și de obosela jocului.

Eră de o afabilitate dulce cu toți, pe toți i captivau cuvintele ei blânde și naivitatea-i copilărescă! Cu tôte aceste, cine ar fi privit-o mai de aproape, ar fi observat cum îi umblă ochii scrutători căutând pe cine, și cum câte-odată devenia confusă și tremură în tot trupul. Ea căută cu ochii pe Arthur!

Și când îl vedea ce bine-și petrecea cu altele, cum dansă de vesel cu tôte fără s'o bage 'n sémă, i trecea un fior ca un cuțit prin inimă, și-i venia să plângă.

Joc de joc trecea și timpul inaintă repede!

Leni nădăjduia că acum... acum... are să vie Arthur să danseze și cu ea — dar Arthur nu mai venia!

Odată a cređut că nu a observat-o. — Trecend pe lângă el i-a dăis așa în mers:

— Îți petreci bine, dle Arthur?

— Da, dșoră Leni — respunse el și grăbi la o blondină ce-i suridea, și-i ceru un vals...

Leni a simțit cum i se sue sângele în cap, a simțit că-și pierde cumpetul, că 'ngălbineșce și-i vine greu — eră să amefescă, decumva un tiner, ce sta aproape, nu i-ar fi intins brațul conducându-o lângă mamă-sa.

— Ți-e reu? — o întrebă bătrâna îngrijată — să mergem mai bine...

— Nu mamă, să stăm, mi-a venit numai așa, dar o să-mi trecă...

Eră „Damen-Wahl“ — jocul interesant și frumos, când damele au să-și alégă jucătorii. Câte dragostii nu se légă în decursul jocului și câte nu se desfac!

Dama și-l alege pe cel care-l place mai mult, și cel ales șeie că e stăpân pe inima ei.

Arthur stătea în mijlocul sălii cu ochii ațintiți spre frumoasă blondină, și așteptă dornic!

Leni șovăi o clipă... În ea se luptă ambiția ofensată că Arthur nu a jucat-o de loc — și cu amorul.

Și amorul fiind mai puternic, a invins.

Se scolă... roșie și cu inima strânsă de emoțiune, s'a apropiat de Arthur.

— Îmi dai valsul mie? — întrebă ea sficios și naiv.

El o privi cu un zimbet trist și ôrecum cu mirare. Instinctiv își aruncă ochii spre frumoasă blondină, și o vedă cum aceea sculându-se se apropie suriđend de el. Un moment hesită... apoi se 'ntorse spre Leni — și-i dăse ôrecum cu silă, plecându-și privirea:

— Me iertă, dșoră, sunt angajat de mai înainte.

Leni nu a dăis nimic, a simțit cum i s'a 'ntunecat lumea înaintea ochilor, șovăind ajunse la mamă-sa, cuprinđendu-i brațul, abia i pută șopti inunndată în lacrimi: „Să mergem...“

Și s'au depărtat!

Un an a trecut de-atunci — un an de chinuri și de dureri pentru Leni!

De la balul acela ca și bună nu a mai avut!

Învăpăiata ei dragoste, prin recela respingătoare, a lui Arthur nu s'a stins, ci încă s'a aprins! Iubia cu un amor cast, virginal, șeie că iubeșce fără speranță și de-aceea dragostea ei eră mai ne bună!

Arthur eră și acum idealul ei, de și i-a rănit așa demult inima. Icôna lui și acum o purtă în minte și-l iubiă pöte mai mult ca ori și când!

În câte nopți nedurmite nu a plâns cu hohot, infundându-și capul în perne! Și cum i-au vesteđit fața și i-au stins ochii aceste triste nopți de veghieri!

Cine-a vedut-o înainte de asta cu un an, și ar vedé-o acum, n'ar mai recunöșce-o!

E palidă, e numai umbră vecinic tristă și gânditoare. Din când în când zimbeșce, dar zimbetul ei e așa de trist, încât se pare că prin el își ia adio dela vieță!

Și bătrâna ei mamă cum plânge privind-o cu milă. I-ar da sănătatea perdută cu propria ei vieță, încercă tôte câte aude și câte i sunt posibile, dar in-sedar... fata ei îngălbineșce ca frunđele în pragul tómcnei, mistuită de o durere ascunsă!

A primit o invitare la bal.

— Ț-aduci aminte Leni — dăse mă-sa — acum-a-i anul cum te pregătiai la primul teu bal. Eră chiar pe timpul acesta... Cum erai atunci, și cum ești acum... și o pododiră lacrimile și se 'ntorse repede să le ștergă fără să i le observe Leni.

Leni luă invitarea în mâinile ei albe ca cêra. O clipă tresări și o roșăță momentană i cuprinse vesteđu-i obraz... printre arangieri eră și Arthur! Inchise ochii și se gândi mult!

Deodată fața i se lumină, și zimbi ca de-o idee fericită mântuitoare.

— Mamă, mergem la bal — dăse ea și alergă vesel înaintea bătrânei...

Bătrâna o privi cu un aer de mirare și milă.

— Dar tu ești bolnavă, cum să mergem...

— Nu, nu, mamă dragă, sunt bine cu totul, te rog să mergem — ș-o acoperi cu sărutări, și începă să cânte și să jöce vesel singură prin chilie — întocmai ca în anul trecut, când se pregătia la primul ei bal!

Bătrâna vedđendu-o veselă, i se umplu inima de veselie, ea vedea în acêta o trecere spre bine, o încetare a chinurilor, o re'sănătoșare...

— O să mergem decă vrei — dăse ea mișcată.

— Cât de bună ești — i respunse Leni, cuprinđendu-i gâtul cu brațele și sărutându-o cu drag!

Leni se duse în chilia sa și scrisese emoționată un bilet:

„Te-aș rugă să vii ađi la mine, am să te rog ceva.“

Leni.“

și-l adresă lui Arthur!

Stătù mult in cumpănă, să-l trimită ori ba — și in urmă l-a trimis.

Și Arthur a venit!

Când l-a vădùt, Leni eră aprópe să-și piérdă cumpëtul — numai cu mare greu s'a putut rădică de pe scaun să-i intindă mâna.

— M'ați chiebat domnișóră? — intrebă el mirat.

— Da, te-am chiebat dle, — respunse ea — precând căntătura tristă a ochilor ei negri párea că-l sórbe. De un an n'a mai vorbit cu el, și de vădùt numai arareori l-a vădùt de departe . . .

Un moment tăcură amêndoi! Arthur o priviá eu mirare și așteptá esplicații — iar Leni ținându-și strins mâna pe piept — nu-ș putea potoli bătăile inimei, ca să ajungă la vorbă.

(Finea va urmá.)

EMILIAN.

Sub patrafir.

Părinte, eu me 'nec din piept
Și n'am puteri de vorbă multă;
Cât voiu puté vorbí m'ascultă
Să-ți spun in grabă tot și drept.
Aș vré să 'ncep cu fapte bune,
Dar n'am făcut, ori le-am uitat
Și raiu 'n cap puțin mi-a stat.
Și-am fost și prost la numérat —
Și n'am ce spune.

N'aveam nici vreme. Tata-i mort
Și mama-i cu copii, sěrmana.
Ei de la mine-așléptă hrana,
Și grija numai eu le-o port.
De-acum ei singuri să-și o pórte!
Mi-e milă de durerea lor,
De ei mi-e jale, nu că mor.
Dar cum e scris! . . . Că sânt dator
Și eu c'o mórte.

Eu me cunosc; sânt pécătos,
Că prea am dus-o 'n rís și 'n glume,
Prea drag mi-a fost să fiu in lume
Și-am prea iubit ce-a fost frumos!
Pe lângă vin voinicii rótă,
Și chiote pe deal in dori,
Și djuua luncile cu flori,
Și hora nóptea 'n ședători,
Și viéța tótă!

Și mi-a plăcut in giurul meu
Să vèd flăcăi pe bătătură
Și cobza cu isonu 'n gură
Să-mi zornae zorind mereu.
Să vèd cum se cotesc șirete

Pe-ascuns nevestele, și-aprins
Să simt de peste bréu cuprins
Trupșorul cel suptire 'ncins
Al unei fete.

Păgân sânt par că, nu creștin!
Bisericos n'am fost, părinte;
Dar rar când mi-am adus aminte,
M'am dus și eu ca să me 'nchin.
Eu am pe Dumneđeu in mine:
Mereu îl simț, și-l vèd mereu —
Gândesc așa! Mai știu și eu!
Dar, taică, las' că Dumneđeu
Va ști mai bine.

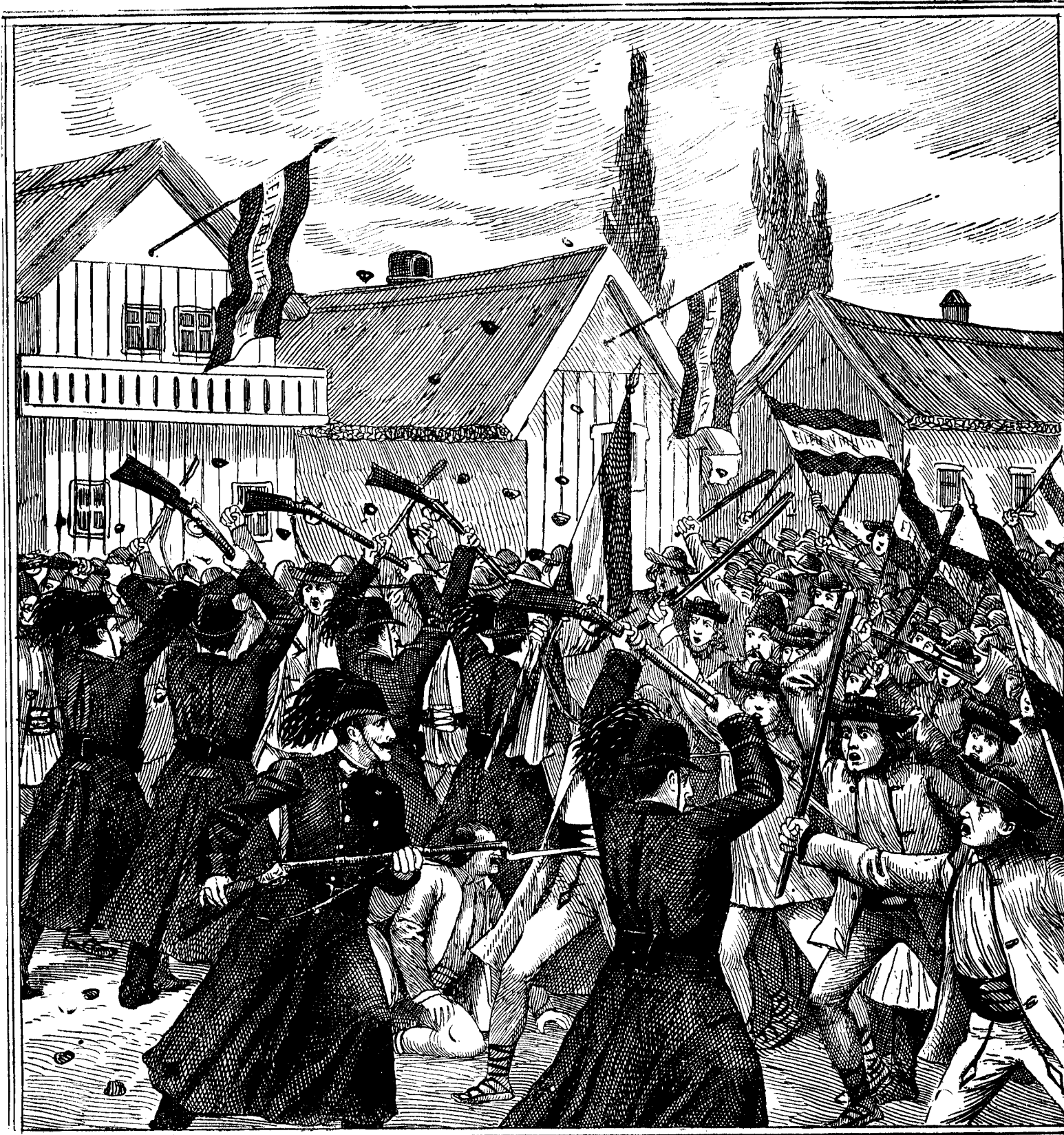
N'am dat in viéță nimenui
Prilej să-mi pórte dușmănie,
Eu n'am putut să țin mânia
Că n'am avut, părinte, cui,
Măcar mi-au tot făcut-o unii!
Și n'am fost slab, și nici fricos:
Pe opt ți-i dam grămadă jos —
Dar m'am ferit să-mi fac ponos
Cu toți nebunii.

Odată numai . . . P'un flăcău
L'am dat de ziduri, pentr'o fată . . .
A doua dî a prins de-odată
La plug in deal să-mi pară reu.
Și nici la boi n'am dat mâncare
Și 'n brazdă plugul l-am lăsat
Și ca nebun am alergat
Pe dealuri, pe flăcău să-l cat,
Să-i cer iertare.

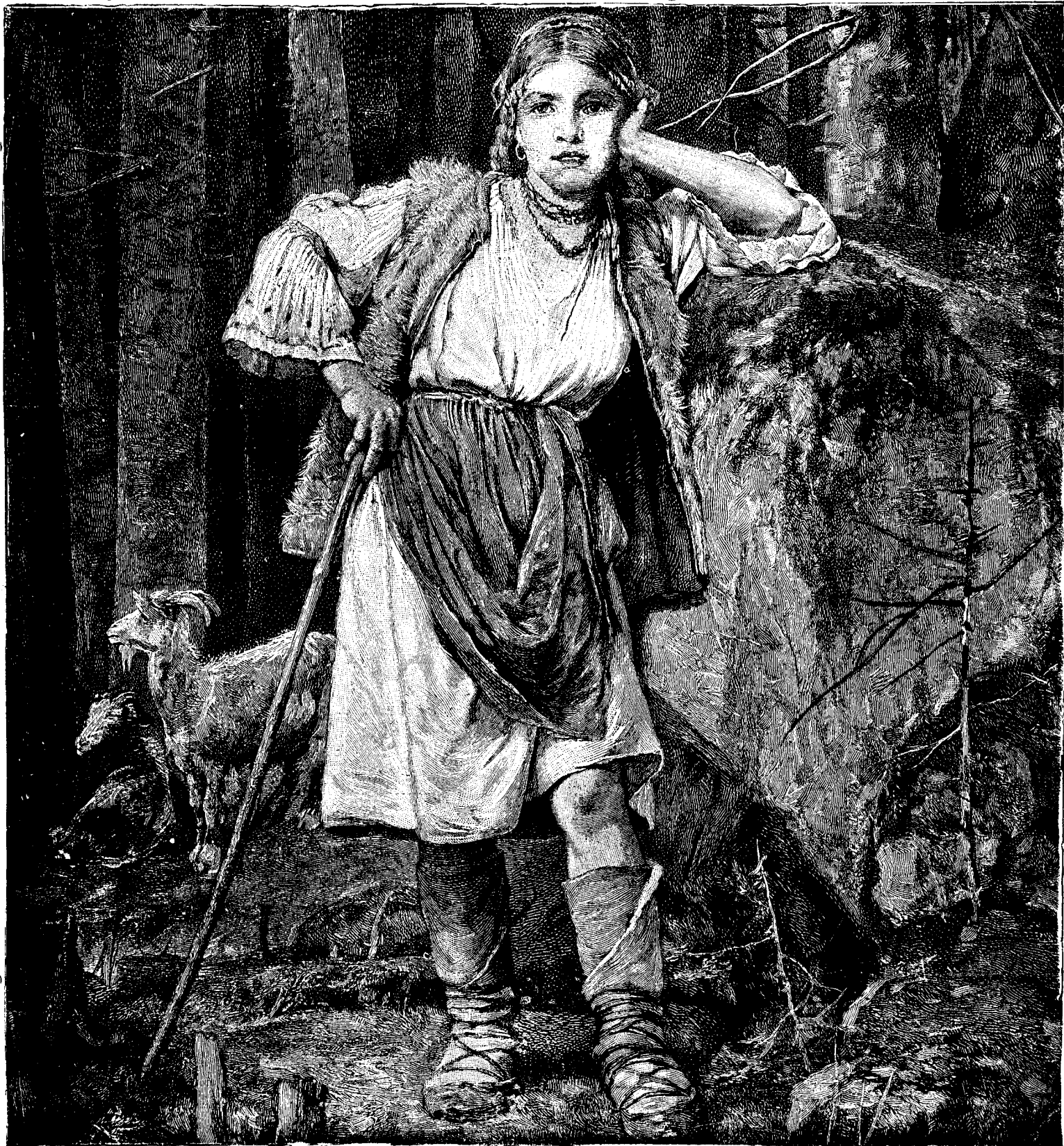
Și nu mai știu . . . atâta-i tot.
Ba, taică, stai! E cu vecinul.
Pe palme m'alintă creștinul
Și drag m'avea ca pe-un nepot . . .
Și eu i-am sărutat nevêsta!
El moș, ea o copilă-abiá.
Mi-a fost și milă, cum plângea,
Și, Dómne, ochi frumoși ce-avea —
Pecat e asta?

Dac'am uitat ceva să spui,
Mi-e martor Dumneđeu, părinte,
C'am spus ce mi-a venit in minte.
Și-oi spune tot, in fața Lui!
Și-acum canon . . . îl știu anume!
A fost așa, și n'aș cârti:
Canon e, că nu pot trăi!
Și 'ntraltă lume n'o mai fi
Ca pe-astă lume.

George Coșbuc.

O SCENĂ DIN ALEGERILE DE DEPUTAȚI ÎN UNGARIA DE SUS. 11.

PĂSTORIȚA. (După tabloul lui G. Vastagh.)

Teiule ce stai măhnit.

*Teiule, ce stai măhnit,
Frunđa ta că s'a rărit?
Primăvera va veni
Și tu iar îi inverđi.*

*Numai eu ăs de jălăt,
Căci in pieptu-mi veștejit
Sóre 'n veci n'a resări,
Fericirea n'a 'ncolțit!*

VIRGINIA MICLE GRUBER.

Incercări de popularizarea hygieniei și a științelor naturale.

(Urmare.)

Decă noi tractăm inse un os prospăt, inmuindu-l de exemplu in acrimi séu in acidhydrochloric, atunci se topesc părțile anumite minerale și rămâne numai forma osului (gelatina.) Acesta devine prin macerarea asta mai ușor, se pöte îndoi bine și e un pic transparent. După ce rămășițele mâncărilor nöstre cele dulci (aluate și cozonacuri, precum ăic frații de peste Carpați) se prefac förte ușor in gură in acrimi, ca atari strică respective topesc substanța anorganică a măselelor și astea devenind odată sparte, îndată se strică de tot. O tocire mecanică in urma folosirei la mâncat, a dinților și a măselilor numai la țereni am vėđut la bėtrănețe. La inteligință, grație dulceațurilor și aluatelor cari strică și stomacurile, ruinarea dinților se întâmplă pe cale chemică, începėnd a se strică măselele mai întėiu pe lăturile aproximative séu unde se întėnesc doue la olaltă. In locurile acestea rămășițele de mâncări se imput și pe cale chemică topesc substanța de email a măselilor și a dinților. Firește că numai curățirea cu materii neutralizătore după mâncare și învățarea copiilor de timpuriu, totdeauna după mâncare, afară de scorboritöre, să-și tragă un fir de ață printre toți dinții; ar puté ajutat.

De puii de găină s'a ingrigit mama natură förte bine; materialul lor de var pe séma öselor e depus in găoci și de aci luându-l la timpul seu, nunumai au cu ce-și întări ösele pe când ies afară, dar totodată se subție și găöcea așa, de asta pe urmă la încordările puului förte lesne se sparge.

Cele mai sigure isvöre de calcite pe séma nöstră, sânt grănele și bucatele de pe locuri pietróse, dar nu diresa, cernute cu o sită förte largă, pentru că ele se află mai mult in cöge decât in međ.

Al doilea izvor de calcite, sânt fântănila și apele curgătore prin ținuturi cu stănci și pământuri văröse, cari cu atăta conțin mai mult, cu cât sânt mai apröpe de izvöre, căci atunci apele conțin acid carbonic cari țin părțile văröse topite in apă. De la substanțele estea văröse depinde tăria apei care ingreunéză tare fierberea legumelor (mazere, linte.) Ele lipsesc in apa de plöie, in nea și in ghiață și pentru acésta estea se numesc ape moi și se preferéză la spēlat și fiert, de femei. Părțile de calcite topite in apă dau tăria acesteia și din ele cam 12—14 părți intr'ö sută de litre topite, séu 0.180 grami intr'ö litră e maximul priincios. Dacă noi considerăm că izvörele nöstre se nasc din ploi cari străbătėnd aierul, iau acidcarbonic cu sine, carele iară din partea sa dă apei puterea să topescă straturile de

pământ de calcite, de prund, până când apar undeva pe fața pământului ca izvöre, de sine se înteelege că cvalitatea apei depinde de la straturile străbătute. Unde esistă de-asupra unui izvor séu in apropierea unei fântăni un cimter, séu in general materii organice in putredire, förte ușor pot ajunge părți organice de la putredire in apă, cari o fac pe asta periculösă la beut. Sub munți de granit, basalt (Detunata), porfir, părțile de calcite in apă is mici, cam 0.50—6.00 intr'ö sută de litre, unde-s lespeđaruri asemenea, dar cresc iute in ținuturile cu petri văröse (Dolomite $MgO \cdot CO_2 + CaO \cdot CO_2$) până la 14 graduri, ca să-și ajungă uneori maximum in ținuturi cu gyps ($CaO \cdot 5O_2 + 2HO$) până la 76 de părți. Izvörele estea in urma sulfatelor devin atunci laxative.

Pentru priceperea calcitelor trebuie să ating aci un ram de industrie, carele forméză un izvor de venit in multe locuri pentru ömenii cei săraci și noue ne aprofundă cunoșcințele nöstre cu privire la o materie care se folosește förte des in töte căsile și acesta e varul.

Varul pe care îl cumpărăm noi in tėrg, e séu de cel gras carele se infierbintă cu apa tare și se inföie bine, séu de cel slab care n'are insușirile estea și mestecat cu apă nu forméză un aluat vėnjos. Diferința asta depinde de la petrile din cari au fost ars respective de la ingredientele de Magnesia, feroxyd, Quarz, Mial. Cele mai bune petri de ars sânt calcitele séu Calcium carbonatele ($Ca \cdot O \cdot CO_2$) și după cea vin Dolomitele ($MgOCO_2 + CaO \cdot CO_2$). Prin ardere in vărėniți, Calcitele se despică, Acidulcarbonic (CO_2) dispere și causéză acel aier greu și inădușitor al lucrătorilor care face de estea devin paliđi, iar varul, in înteles strins luat (CaO), rămâne eventual neatăcat cu alte materii cari îl fac slab și așa ajunge de vėndare. Varul-Calciumoxydul (CaO) se impreunéză bueros cu apă elocotind, séu cu umeđimea aierului sfărmându-se și atunci e mai fierbinte când in părți egale se mestecă olaltă. Esta se numește var stins, cu deosebire de la celalalt nestins. Dacă pune omul prea multă apă, superplusul forméză o fluiditate ca laptele care se numește lapte de var. După cum tötă lumea șcie, varul se întrebuintéză mestecat cu apă și după cea cu prund la zidit, topit, la vărut și in timpul din urmă și la desinfecciónarea locuințelor unde au fost bolnavi de cholera, difterie, vėrsat etc.

8. In fine aș mai aminti fluorcalciul ($Ca Fl.$) carele forméză emailul séu substanța cea lucie și transparentă cu care sânt dinții nöstri acoperiți, de și noi nu șcim sigur că cum ajunge in corpul nostru. E probabil că și el, ca cele mai multe substanțe minerale, tot prin tărițe se află, dar de cari pseudocultura nöstră ne ferește. Bieții țereni in privința asta is mai norocoși decât inteligința modernă și pe lângă tötă neglijarea gurei lor, ei totuș au dinți și măsele mai bune decât noi cari i tot curățim, dar uităm că töte materiile nöstre din corp nu sânt stabile, ci se tot inlocuesc cu altele și reintroducėndu-le noi, ne săpăm ėnsuș gröpa.

9. Tot acea putem ăice și de Natron séu Natrium oxyd (NaO), carele ține materiile minerale topite in sângele nostru. Lipsa lui pöte că are influință la nașcerea podagrei și la degenerarea arteriilor — arterioscleröse.

Acestea sânt materiile cele mai insemnate minerale cari sânt părți constituitöre a trupului nostru și a căror lipsă se resbună crud asupra nöstră. Provenirea lor in nutremintele nöstre o putem vedé din schița următore :

Conținutul in procente a materiilor minerale in articli noștri de consum neuscați.

N u m e l e	Procentul de cenuse a substanței	Kalium	Natron	Chlorkalium	Chlornatrum	Calcite	Magnesia	Ferolyd	Acidphosphor	Acidsulf.	Acidsilicic	Chlor
Carne próspectă	1.6	0.54	0.026	0.154	0.300	0.051	0.023	0.011	0.435	0.036	0.014	—
Carne de vită sărată	1.5	0.398	—	—	0.691	0.012	0.03	0.17	0.346	0.01	0.004	—
Carne próspectă de porc	1.11	0.42	0.045	—	0.012	0.083	0.004	0.494	0.051	—	—	—
Șuncă séu carne sărată de porc	6.6	0.35	—	0.173	5.7	0.027	0.035	0.006	0.312	0.013	—	—
Grâu	1.77	0.549	0.044	—	—	0.061	0.223	0.010	0.808	0.007	0.054	0.002
Secară	1.91	0.614	0.032	—	—	0.053	0.220	0.024	0.869	0.003	0.050	0.001
Orz	2.15	0.489	0.048	—	—	0.053	0.287	0.020	0.731	0.048	0.572	0.012
Ovės	0.97	0.436	0.075	—	—	0.104	0.216	0.023	0.29	0.036	1.414	0.012
Cucuruz	0.90	0.267	0.008	—	—	0.025	0.138	0.018	0.420	—	0.011	0.009
Riz	0.5	0.1	0.013	—	—	0.035	0.021	0.012	0.312	—	—	0.007
Mazere de câmp (pisum arvense)	2.67	1.091	0.078	—	—	0.164	0.183	0.018	0.968	0.093	0.022	0.067
Fasole-mazere	2.65	1.222	0.034	—	—	0.214	0.215	0.006	0.824	0.093	0.016	0.026
Linte	1.78	0.495	0.187	—	—	0.090	0.035	0.029	0.516	—	0.019	0.071
Grâu (Buchreizen)	2	0.412	0.057	—	—	0.130	0.223	0.019	0.640	0.019	0.201	0.015
Cartofli (grumbe)	0.982	0.615	0.010	—	—	0.021	0.048	0.009	0.164	0.064	0.020	0.039
Murcovi	0.842	0.307	0.149	—	—	0.055	0.041	0.009	0.104	0.038	0.020	0.023
Napi albi	0.632	0.330	0.026	—	—	0.065	0.015	0.005	0.074	0.056	0.025	0.025
Curechiu	1.52	0.424	0.257	—	0.156	0.223	0.064	0.016	0.217	0.089	0.064	—
Caș (Käse)	5.4	—	3.45	0.199	0.3	0.523	0.02	0.007	0.9	—	—	—
Ouē	1.05	0.15	0.15	0.12	0.088	0.091	0.022	0.012	0.35	0.017	0.005	—
Lapte	0.548	0.127	0.041	0.56	0.013	0.128	0.014	0.003	0.162	0.001	—	—

De sine se înțelege că prin macerarea carnei timp mai îndelungat în apă, sările estea minerale se sug de apă și pentru acea carnea nu-i bine să-o spele omul, ci numai să-o ștergă c'o cârpă umedă. Cvalitatea carnei de vită e cu atâta mai bună, cu cât e mai departe de cap — și cu cât e carnea mai grasă. Dcă de exemplu un kilogram de carne din șelele vitei séu de dinapoi costă 50 de bănuși, atunci un kilo din grumazii vitei aceleia, e vrednic numai 5 bănuși. Carnea de vaci e inferiără celeia de bou. Ómenii cei săraci cari cumpără carne de vacă séu de vită slabă, plătesc într'adevăr mai scump carnea, decât aceia cari cumpără din boi grași. Cea mai rea carne de vită e aceea de la vitele ținute cu lături de pe la fabricile de vinars, cea mai bună de la boii îngrășași între 6—12 ani cu fân, tărițe și napi la olaltă. La curtea imperială din Viena carnea boiilor îngrășași de prin Transilvania, e preferită.

(Finea va urmă.)

DR. T.

Mătăniile

„MAICEI . . .“

*Cum cad din șirul de mățanii
Ș-alunecă pe sfără 'n jos
Incet, tot una câte una,
Bobitele de chiparos.*

*Așă ilusiele-ți sfinte,
Miresă blândă-a lui Christos,
Căfut-au una câte una
Pe șirul vieții tale, jos.*

*O să începi din nou să numeri
Bobitele când s'or sfârși ;
Dar visurile tale sfinte
S'au dus — și nu vor mai veni.*

RADU D. ROSETTI.

Fericirea.

Ferd pe mulți ómeni de știință spuind și susținând că fericirea nu e durabilă ; ce înțeles dau ei acestui cuvânt ?

Dcă înțeleg prin acest perpetuu, nemuritor, neincetat, atunci au tótă dreptatea ; dar fiind că chiar omul nu e astfel, fericirea, ca consecință naturală, nu póte fi astfel. De altminteri ori ce fericire e durabilă prin faptul că există. Și ca să fie, n'are trebuință decât să existe.

Dar dcă prin fericire deseversită se înțelege un șir de plăceri diversificate și nici odată intrerupte, atunci să me ierte, căci n'au dreptate pentru cuvântul că, punând după fiecare plăcere calmul ce trebuie să-i succedez, ne procurăm timpul de a recunoșce starea fericită în realitatea sa ; séu cu alte cuvinte, aceste momente necesare de odihnă sânt o adevărată sorginte de plăceri, pentru că prin dênsele gustăm deliciale amintirei care indoișce realitatea lor. Omul nu póte fi fericit decât când în reflecșiunea sa se judecă ca atare și el nu póte reflectă decât când e calm. Prin urmare fără calm n'ar fi nici odată om ndevărat fericit. Trebuie dar ca plăcerea, pentru a fi plăcere, să inceteze de a mai fi în acțiune.

Ce este acest cuvânt durabil ?

Ajungem în fiecare și în momentul când dorim somnul și cu tóte că el este o imagină a neesistenței noastre, se va negă óre că e o plăcere ? Nu ; cel puțin fără consecință, mi se pare că acesta nu se póte negă, pentru că îndată ce se arată, noi îl preferăm tuturor plăcerilor inchipuite și nu-i sântem recunoscători decât după ce ne-a părăsit.

Acei care dic că nimeni n'ar puté fi fericit în tótă viața sa, vorbesc cam cu ușurință Filosofia ne învătă secretul de a compune acéstă fericire cu condițiunea sine qua non, inse de a fi scutiți de bóle fisisce. O fericire care ar ține tótă viața, ar puté fi comparată cu un buchet compus din mii de flori al cărui amestec ar fi atât de frumos și atât de bine asortat,

incât ar puté fi luat drept o singură flóre, ce imposibilitate ar fi să petrecem aci tótă vieța noastră in acelaș mod precum am petrecut o lună: pururea sânetoși, pururea mulțumiți de noi, fără a simți nici trebuință, nici gol. Atunci, pentru a coroná acéstă fericire, care ar fi de sigur fórte mare, n'ar mai trebui într'o etate fórte inaintată decât să murim. Mórtea n'ar intrerupe acéstă fericire; ea ar terminá-o.

Credeți iuse că un om, care a fost tótă vieța fericit și a murit in mijlocul acestei fericiri, a fost într'adevăr mulțumit de fericirea lui? Eu cred că nu! Banalul acesta l-a apăsát mult și in urmă a venit plictiséla aceluiaș lucru, fără nici o variație, care l-a scârbit și mai mult.

Un esemplu: După o bólă grea simți alt gust de a trăi și de a percepe vieța; după o furtună violentă, rațele sórelui ar fi mai plăcute.

GR. MĂRUNȚEAN.

Se duc a mele gânduri.

*Pe repeți aripe de vânt
Se duc a mele gânduri
Și ele se prefac în cânt
De trei ori patru rënduri.*

*Pe vânturi frunzele se perd
In vremea tristei tómné;
In sboru-i gândul mi-l desmerd
In basmi cu crai și dómne.*

*Incétă vântul une-ori
Și pace-i in natură;
Dar gândul meu pe vânt, pe nori
Mereu mi se tot fură.*

P. O. BOCCA.

„E aci!”

De Charles Bue .

I

La 4 septembrie 18 . . . de diminéță, locuitorii satului Saint-Ludwig-en-Rotembourg, pe hotarele Alsaciei-Lorena, vędurá dându-se jos dintr'o trásurá práfuită, într'o stare de milă, trei persóne ciudate cari ar fi stérnit risul tuturor acelora cari ar fi asistat la sosirea lor, decă in ziua aceea n'ar fi fost aniversarea zilei fatale in care s'a deslipit cele doué provincii de patria mómă, prin urmare o și de doliu, in care toți ochii sânt plini de lacrimi, și, in care, nimeni, nici chiar copiii, nu îndrâsnesc să riđă.

Satul acesta, Saint-Ludwig-en-Rotembourg, — adevăratal nume e pe fosta cartă a Franței, — e celebru prin biserica lui; prin fortăreța sa, castelul nobililor baroni de Châtel pierre, cari au murit cu armele in mână; și, in sfērșit, prin șcóla sa model.

Din aceste trei persóne, cel dintéiu in uniformă de ofițer, se numiá Müller și veniá să inspecteze fortăreța.

Erá bētrân, urit, slab, bārbos și roșu.

Al doilea, c'o șapcă in cap, se numiá Schwab și veniá să inspecteze moravurile.

Erá bētrân, urit, slab și scurt.

Cel d'al treilea, îmbrăcat simplu, se numiá Reuter și veniá să inspecteze șcóla.

Erá bētrân, urit, gros și lung.

Câte-și trei bētrâni și urii, voiau să-și câștigel hrana in provincia cucerită.

Müller, mai nainte de a inspectá fortăreța, intrá in cárciumă și cerú de mánca.

I se aduse cārnați și bere.

Mánca și beú cu poftă.

II

Schwab, după ce aprinse o pipă uriașă, se duse la biserica.

Preotul dete cheile unui țeran, care-și fágădui să-și bată joc de Schwab.

Și ca să-și începá inspectia, acesta, vędénd la ușa bisericeii in lánțuleț de fier, de care erá atérnat un șoricice, intrebá ce cautá șoricicele acela acolo.

Niklausse, țeranul, îi respunse :

— Acum un véc, a fost p'áciatáta șoricice, cá nimeni nu mai șciea cum să se scape de ea. Șórecii năpădiserá cāmpul și casele; nu mai îndrâsníá nimeni să se culce, cáci șórecii își făcuserá cuibul in saltele, și pe când dormiai, își rodeau vērful nasului și al urechilor. La copii se repeđiau mai des. Atunci o idee trecú prin capul dascálului de șcólá: — „Altă-datá, Israeliții, își đise el, gāsiserá in deșert o mulțime de șerpi, a căror mușcáturá pricinuíá indatá mórtea. Ce făcurá ca să scape de ei? Moise turná un șérpe de bronz și-l legá de un pom. Dumneđu zări șérpele, îi plăcú, și, de mulțumire, îi dete puterea să devoreze pe ceialalți șerpi“. — Profesorul, care erá tare in Biblie, își đise: „Uite, decá lui Dumneđu i-a plăcut să contemple un șérpe de bronz, s'ar puté să fie și mai mulțumit, vędénd un șórece de argint!“ Indatá își comunicá idea, locuitorilor. Tótă lumea, până și cei mai săraci, se grăbirá să-și dea obolul, și, incátva timp, se adunará destui bani ca să se tórne un șórece enorm de argint. Se atérná șórecele in mijlocul bisericeii, și, din clipa aceea, nu se mai vędú nici un șoricice.

— Ce glumá próstă, đise Schwab, c'o mutrá de dispreț, și ce próst ești de cređi asemenea gugumánii.

Niklausse îl intrerupse :

— Oh ! đise el, nu credem de loc in legenda asta, cáci decá într'adevăr am fi cređut cá e destul să atérni chipul in metal prețios al animalelor vătémátore séu rele . . .

— Ei bine? intrebá Schwab, cam ingrijat.

— Ei bine, am fi cotisat cu toții și am fi spénđurat, in fața șórecelui de argint, un Prusian in aur!

Lui Schwab îi căđu pipa și se sparse. Țeranul erá deja departe. Dar preotul fu notat pe carnetul inspectorului, care își fágădui să-l facá să plătéscá o amendă egală cu o sută de șóreci de argint.

III

Reuter sosi pe prágul șcólei, când fu ajuns de Müller și Schwab, cu mult mai urii și mai bētrâni ca dēnsul.

Și câte-și trei intrará in clasă, unde vre-o șaiđeci de copii ascultau vorba dulce a profesorului, un tiner cu chipul binevoitor și vesel, care zimbise espléndându-le o lecție de geografie.

Profesorul se cobori de pe catedră și eși înaintea vizitatorilor. Îi primi cu politeță. Avea tot dreptul să nu iubescă de loc pe cuceritorii aceștia cari veniau la densus cu capul acoperit, roșii și desprețuitori.

Printre școlari Reuter băgă de sémă pe un băiețel drăgălaș, cu ochii plini de reutate, cu zimbetul șiret.

Copilul acesta, care se ridicase ca și ceialalți, eră îmbrăcat în negru.

Inspectorul își mirosi prada; spuse profesorului că vré să întrebe singur pe elevi.

Profesorul se dete la o parte; n'avea nimic de obiectat.

Atunci, într'o tăcere mare, Schwab se apropie de băiețelul în doliu și, c'un ton brutal, îi făcù întrebări cărora copilul respunse gentil, fără inse să-și întorcă privirea de la pedantul german.

— Cum te numești?

— Jean Hemmerlé.

— Ce vèrstă ai?

— Doispredece ani.

— Tatăl teu?

— Mort pentru patrie.

— Ah! îi porți doliu? . . .

— De deuce ani; tata, unchii mei, tata moșu meu, erau soldați.

— Bine. Nu întreb asta. Ce știi?

— Ceea-ce invêț.

— Hum! . . . Studiezi geografia?

— Da, dle.

— Știi, de exemplu, cari sânt principalele națiuni ale Europei?

— Da, dle.

— Spune-le . . .

Micul Alsacian diise:

— Principalele națiuni ale Europei sânt: Franța . .

— Franța? urlă Reuter, roșu de mânie.

— Franța? țipă Schwab, galben de furie.

— Franța? tună Müller, vènět de turbare.

Și câte trei, răgind, cu gesturi drăcești:

— Cea dintèi națiune din lume, cea mai frumósă, cea mai bogată, cea mai nobilă, cea mai leală, cea mai gloriósă, cea mai nebiruită, cea mai ilustră e Germania!

Copilul turburat, zăpăcit, galben de spaimă, repetă mereu:

— Franța! . . Franța! . . Franța! . .

— Și ce e Franța? strigă Müller . . . O țèră rui-nată, devastată, cucerită, biruită.

Și Schwab, solemn:

— O espresiune geografică.

Și Reuter, triumfător:

— Ce e Franța! . . Unde é? Știi asta nenorocitele . . . Nu, tu nu știi, ești un dobitoc! . . . Ei bine, spune măgarule? Nu știi nimic! . . . Nu știi unde e Franța! . . Unde e? Spune unde e?

Atunci, Jean Hammerlé, micul Alsacian, ridică capul, mișcat de o emoțiune de nespus, cu chipul roșu de indignare, cu ochii strălucitori de mândrie.

Și pe când tovarășii lui se uitau la el admirându-l, el făcù un pas înainte.

Apoi, desfăcându-și haina, și bătënd cu putere pe peptul seu, ca și cum ar fi vrut să stăpânescă bătăile inimii lui în revoltă:

— Franța, strigă el cu voce sonoră, vibrătoare, care resună până în fundul salei, Franța . . . e aci!

Doine și hore.

Din Sabolciu în Bihor.

Da 'nsoră-te hoi badiță,
Și me chiamă la credință,
Că io cinste ț-oi aduce,
Doue mere, doue pere,
Ș-o ațuță de inele,
Intr'o cărpă roșiuță,
Și șcii că ț-am fost drăguță.

Hoi badiță trandafir,
Lasă-me să-mi rump un fir.
— Rumpe-ți mândră câte-i vrea,
Trandafir din péna mea,
Tu li-i rumpe, el a crește,
Stai mândră mea și fetește,
Fetește cu omenie,
Până scap din cătănie,
Din cătănie oi u veni,
Io pe tine te-oiu iubi,
Din cătănie-oi scăpă,
Io pe tine te-oiu luă.

Câte mute câte ciute,
Tôte au bărbat de frunte,
Dar nevastă ca și mine,
N'am bărbat, numa rușine,
Bărbatu mi-i cât gardu,
Dară mintea-i la dracu,
Mai bine-ar fi mititel,
Și fie mintea la el.

Hoi badiță după deal,
Ce vii bade d'asă rar?
— Aș veni mândră mai des,
Dar de maica nu cutez,
Că pe când plecam de-acasă,
Dicea maica cătră mine,
Da inde meri tu mèi copile,
Că me duc maică me duc,
Că me duc la mândra mea,
Mi-i frică d'altu-i la ea.

Maică irima me dóre,
Și me lași în ședétóre.
— Te-aș lăsá maichi lăsá,
Am auț-o vorbă rea,
Că tu maichi te iubeșel,
C'un voinic séra pe leși,
Doue mere din pădure,
Cu doi ochi ca doue mure.

Hoi bade cu șese boi,
Vinde doi și-mi ia reshoiu.
— Hoi mândruță mândra mea,
Pentru trei fire de tort,
Și țipăm noi plugu 'n pod,
Ștéptă până 'n primăveră,
Să mănăm grăul ca jarul,
Să ducem în tèrg cu carul,
Să luăm pânza cu valu,
Și te 'mbrac, mănec-te-amaru.

SALON.

Mărióra.

O dóre capul. S'a culcat târziu, s'a sculat târziu și e nervósă.

A venit la dejun nespelatá, nepeptenată, gata pe cértă cu bărbatul, cu slugile, cu tótă lumea. N'a mâncat mai nimic, s'a trântit iarăș pe canapea și nu și-a venit in fire decât pe la trei.

Atunci a început să se dichisescă pentru visite; spălături peste spălături cu apă de toaletă, parfum sub subtióre, pudră pe obraji, pe gât, pe brațe, përul făcut cãrlionțe cu hãrtia, ceva alifie de struguri pe buze, intr'un cuvënt tótă parfumeria Lubin, Houbigant, Guerlain, etc. pusă in practicã.

La cinci e gata de plecare și impopoțonată par cã e scósă fresco, fresco din cutie.

Incetro s'apuce mai intëiu, nu șcie nici Marióra, cãci are o sumă de visite și *emplete* — adicã tãrgueli — de făcut. Trebuie să trecã la Teodolin să incerce corsetul de atlas roșu, la M-me Paul să-și comande rochie pentru balul de sãmbãtã, la Olimpia să alegã trei pãlãrii, la Capșa să poruncescã o inghețetã pentru prãnd, la M-me Jqbin pentru mãnuși și parfumerie. Uf!

Și unde mai puneți cã are *five-o'clock* in patru case, unde trebuie să mERGã negreșit. Mai mare rușine, de când a venit din strãinãtate, de la bãi, n'a pus nici odatã piciorul in aceste case.

In sfërșit a plecat, și-a făcut visitele, a istorisit intr'o casã tot ceea ce a aflat in alta, a făcut tãrgueli pe datorie, a dat o raitã și pe la șosea ca să ia nițel aer, s'a plimbat pe jos de la bufet pãnã la *rondpoint* și apoi s'a intors cu trãsura la pas, zimbind cunoșcințelor sale.

Ajungënd la capul podului, trãsura Mariórei a pornit ca fulgerul.

La 7 s'a intors acasã, mai amețitã, mai nervósã decât la plecare, și la fiecare cinci minute intrébã decã n'a sosit „L'Indépendance Roumaine“, ca să vEđã decã Claymoor a trecut-o in *Echos mondains*.

In sfërșit diarul a sosit; Marióra se repede la pagina 2-a, o sörbe și apoi aruncã gazetã supëratã.

Claymoor i-a pomenit numele fãrã să-i descrie toaleta sEú a pus-o tocmã la sfërșitul articolului.

In ajunul unui bal Marióra stã tótã ziua in pat ca să aibã tenul limpede și să-i dicã cavalerii: „*toujours jeune et belle!*“

Semne particulare: Bãrbatul Mariórei face politicã ziua și petrece nóptea la cãrți.

D. R. ROSETTI (MAX.)

Un domn gãsește intr'o farfurie niște mușce, cari fac sforțãri diabolice ca să iEșã afarã din mãncare. El chemã furios pe chelner.

— Ce e, domnule?

— Nu veđi?

— Ai puținã rãbdare cã ies ele singure afarã ...

Jurãmëntul.

Me dusesem la cimitir spre a privi la monumente, lucru care imi place fôrte mult.

Astfel, filosofam mergënd incet printre cruci, când atențiunea mea fu atrasã de un dulce fãșit de rochie, s'ar fi putut dicë un fãlfãit de aripi, și spre marea mea uimire, zãrii intr'o alee lãturalnicã, doue femei, una in doliu mare, fôrte elegantã, fôrte frumoșã, fôrte palidã, cu përul blond, care formã o podóbã de aur in giurul obrazului ei. Cealaltã, imbrãcatã mult mzi simplu și care de departe se cunoșcea cã e o fatã in casã și care cu tot costumul ei negru pãrea luminatã de o bucurie internã.

Cele doue femei se oprirã lângã un mormënt și vEđuva incepù să agite un eventail cu multã furie ca și cum ea ar fi voit să rEcorescã pe cel ce se odihniã sub pãmëntul acela.

Me apropiãi cu respect, dar impins de o curiositate capabilã de a me face să uit ori-ce convenințã socialã.

Imi scosei pãlãria și inchinându-me fôrte tare, dicisei:

— Aș putE să șciu, dómnã, motivul misterios care ve face să rEcoriți astfel acest mormënt? Iertați-mi acest pas indrãsneț al meu, dar sùnt un filosof, cãruia îi place să cunoșcã „causa“ tuturor lucrurilor și ve mãrturisesc cã actul la care ve dedați in acest moment, imi e cu totul de nepriceput ...

Femeia ridicã asupra mea ochii, se inroși, dar continuã fãrã să-mi respundã, să agite evantaliul ei cu o mișcare și mai repede și mai febrilã. AcEști primire nu me surprinse prea mult. Me așteptam nițel, și nu aveam decât ceea ce meritam.

In tóte acestea mutismul vEđuvei mãriã curiositãtea mea. Dorința de a șci deveni acum ca o suferințã acutã, ca o nevoie imperiósã, care cere satisfacție cu ori-ce preț. Insistai deci.

— Dómnã! ... Dómnã! ... Te rog! Aș dori să șciu totul!

De astã datã necunoscuta imi intörse spatele, inse fãrã să intrerupã de loc lucrarea ei. Imposibil ca să mai stãruesc. Eram gata să plec, când zãrii pe servitóre, care imi suridea. Atunci in mod discret, scosei din pungã un bilețel albastru și arãtându-l me depãrtai.

Dupã cum me așteptam, fui ajuns de servitóre la colțul unei alee.

— Domnule, imi dicise ea. Mi se pare cã doriți să șciți de ce dómna face vEnt cu evantaliul pe acel mormënt, și sub pretecestul cã me duc să chiem trãsura, am putut să plec și să ve regãlesc in cale.

— Ești o fatã indatoritóre, îi dicisei dându-i un bilet de bancã; și acum spune-mi repede tot ce șcii.

— Ei bine, stãpãna mea e vEđuvã de doue sEptãmãni și mormëntul la care ați vEđut-e e acela al soțului ei, care erã cu mult mai bEtrãn decât dEusa; ea fusese in totdauna o soție admirabilã, și in timpul lungilor luni cãt a durat bóla soțului, ea n'a pãrãsit cãpEtiul patului și l-a ingrigit cu un devotament filial. Când erã aprópe de mörte, soțul a luat de mãnã pe femeia sa, care plãngea, și-i dicise:

— De ce să te desperezi, scumpa mea. Ești tinerã, ești frumoșã; vieța-ți mai rezervã incã ciasuri dulci și timpul vindecã tóte. Me vei uitã in curënd!

„Soția protestã cu indignare. Nici odatã ea nu va

puté să supraviețuiescă durerii sale. Ea-și va urmá soțul in mormént.

— Nu face astfel de jurámént, iubita mea. Vei trăi încă mult timp și vei fi fericită.

— In ori-ce cas pot să-ți jur că nici odată nu voiu fi femeia altuia. Lasă-me să-ți jur că nici odată nu nu me voiu măritá.

— Nu primesc acest jurámént, reluá bătránul cu melancolie. Póte cineva șci ce-i rezervá viitorul? Nimeni nu se póte angagiá printr'o făgăduielá eterná.

— Atunci, lasă-me să-ți jur că-ți voiu fi credinciosá cel puțin 10 ani. Da, 10 ani, nu e mult 10 ani consacrați amintirei tale.

— Dece ani, e mult. Nu, draga mea, eu nu-ți cer atáta. Aș fi mulțumit să-mí promiți că nu me vei uitá pe cât timp páméntul de pe morméntul meu nu va fi încă uscat.

Soția făcú acéstá promisiune solemná și sërmanul bătrán inchise ochii liniștit. Desperarea vėduvei fu mare; tótá lumea dicea că va inebuní de durere. Un tiner secretar al defunctului inse făcú tot posibilul spre a mângáia pe vėduvă. El îi vorbì puțin de reposatul, dar mai mult despre el, și o făcú să înțelégá că n'avea dreptul de a renunțá la ori-ce plăcere de la acéstá vieță. Acum el a plecat la moșia sa promițénd că se va reintórece.

Acum inse, fiind că e tómná páméntul se usucá cu greutate și dómna vré să profite de lipsa tinerului secretar spre a face vėnt morméntului pentru ca páméntul să se usuce mai curénd, spre a nu-și cálcá promisiunea ce a făcú defunctului ei soț. . . .

La aceste cuvinte servitóra a plecat, iar eu am remas visátor, pe când de departe imi ajungea la urechi dulcele fálfáit al evantaliului.

TOMIR.

Ilustrațiunile.

Principele Nichita al Muntenegrului. Drept incheiere a portretelor publicate din incidentul căsătoriei principelui moștenitor al Italiei cu principesa Elena de Muntenegru, dăm acuma, pe pagina de frunte a foii nóstre, portretul principelui Nichita de Muntenegru, tatál fericitei mirese. Principele Nichita este mai norocos decât cei mai mulți inaintași ai lui pe tronul muntenegran, căci se bucurá de pace priinciosá pentru inaintarea țerii. Dėnsul a și făcú mult in privința asta și in deosebi a stáruit pentru progresul capitalei sale Cetinie. De curénd a înființat acolo și un teatru național, pentru care ėnsuș a scris o dramă istorică. Are familie mare; un ginere al seu este prințul Carageorgevici.

O scenă din alegerile trecute. In sfėrșit au trecut și alegerile de deputați pentru dietá. De partea politicá n'avem să ne ocupám; ceea ce priveșce morala lor, a remas tot cea vechiá, cu deosebirea că de asta-datá inverșunarea partidelor a fost și mai mare decât decât de altá-datá. In multe locuri s'au stėrnit și bătăi cumplite, s'au ránit mulți și au și murit cățiva. Ilustrațiunea primá din năuntru foii nóstre infátoșezá o scenă electoralá din Ungaria-de-sus, unde intre poporul slovac și intre gendarmi s'a produs o incaerare cumplită. In sfėrșit gendarmii au impușcat in popor, un om a fost ránit mortal și unspredece grav.

Păstorița. Pictorul maghiar, dl George Vastagh, care a trăit mult timp in Ardeal, are printre tablourile sale multe schițe românești, scóse din poporul nostru de la sate. Păstorița, a doua ilustrațiune din năuntru foii nóstre, este asemenea copiatá după un tablou românesc al artistului numit. Aici ni se infátișezá o româncá zdravenă, care își pașce caprele in pădure la munți. Rădėmatá cu cotul de o stâncá și avėnd in cealaltá bota păstorėscá, gândurile ei sbórá departe, tocmai la drăguțul ei.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șciri literare și științifice Regele Carol, după cum aflám din ȓiarele bucureșcene, a hotárit ca in viitóra sesiune a Academiei să acorde un premiu de ȓece mii lei aceluia, care va scrie cea mai buná istorie a resboiului románo-ruso-turc de la anul 1877—78. — *Dl Gr. G. Tocilescu* urmėzá încă sápăturile de la Turnu-Severin; s'au descoperit din vechime case, turnuri, schelete, moneȓi, lagăre etc. Dl Tocilescu, după ce va fotografia piesele tóte, se va duce ierna acéstá la Roma, unde va prepará un studiu amėnunțit asupra nouelor sale descoperiri. — *Dl N. T. Mandrea*, inginer electrician, șef de biurou special in direcția generalá a căilor ferate române, a scos de sub tipar la București un volum intitulat „Din electrotehnicá“, cunoșcințe folositóre personalului de telegraf civil și militar; cartea conține 200 de figuri in teest și 18 ilustrațiuni in colorii. — *Dl I. P. Licherdopol* a publicat la București „Precuvėntarea la Nomenclator merciológic și tehnológic“. — *Dl Lupu Dichter*, primul redactor al ȓiarului „Constituționalul“ din București, a dat la luminá acolo „Șciința dreptului séu nașcerea și desvoltarea istorică a statului român și a șciințelor sale de drept“.

Istoria Teatrului Român. Academia Română publicase un concurs pentru istoria teatrului român. Concursul inse n'a produs rezultatul dorit, căci singura lucrare, care s'a presintat, n'a intrunit condițiunile cerute. Acum dl Mihail N. Belador, artist al Teatrului Național din Iași, publicá la Craiova, in editura librăriei Ralian și Samitea, o astfel de lucrare intitulată: „Istoria Teatrului Român“. Lucrarea acéstá are meritul d'a fi adunat la olaltá datele cele mai de frunte ale inființării teatrului românesc. In partea primá se ocupá de istoricul teatrului românesc in Moldova, accentuând primele incercări ale lui G. Asachi, vorbeșce despre inființarea conservatorului filarmonic-dramatic, sub conducerea tot a lui Asachi și de primele reprezentanții de elevii acestuia; se ocupá apoi de prima direcție teatralá, instituitá din C. Negruți, Mihail Kogálnicean și V. Alecsandri și de primul artist Nicolae Luchian, după care a urmat Millo, dând teatrului un avėnt, ajutat de piesele lui Alecsandri. In Muntenia Eliade Radulescu, Const. Aristia și Ion Cămpineanu au fost primii inițiatori ai teatrului românesc. La 1834 s'a deschis primul conservator, dintre actori s'a destins Costache Caragialy, care mai apoi a ajuns director. Intre aceste Millo trece din Iași la București și dá un avėnt mai mare artei naționale. Urmėzá era lui Pascaly, elev al lui Caragialy. In partea a doua, autorul se ocupá de repertoriul teatrului românesc, inșirând an de an cele mai de frunte piese cari s'au jucat pe scenele române din Iași și de la București, incepėnd de la 1818, când I. A. Văcărescu a scris drama St. Elena și

a tradus tragedia „*Britanicus*“ de Raçine. Se ocupă mai mult de activitatea lui V. Alecsandri. Apețiează talentul dnei Aristița Romanescu, al regretatului Gr. Manolescu, cari au avut roluri de frunte în piesele nouă ale lui Alecsandri. Apoi urmăză ceialalți autori: G. Sion, V. A. Urechia, căruia i sacrifică câteva pagine, D. Bolintineanu, B. P. Hașdău, G. Bengescu, Ed. Th. Aslan, S. Bodnarescu, I. Negruzzi, I. L. Caragiali, S. I. Ghica, P. P. Carp, Gr. Ventura, D. C. Ollanescu, P. Gusti, V. G. Morțun, I. Livescu, M. Polizu-Mieșuneșci, Mircea Dimitriade, Radulescu Niger, A. Macedonschi, D. R. Rosetti, Iosif Vulcan, D. Stăncescu, I. C. Bacalbașa, I. Malla, Ana Ciupagea, Matilda Cugler-Poni, I. Catina și alții. Intr'un ultim capitol se ocupă de teatrul din Iași în anii 1850—51. Se află de vëndare la numita librărie în Craiova. Prețul 1 leu 50 bani.

Poesii populare române în franțoeșce. Dl Jules Brun, precum ne spune „*Liga Română*“, a publicat sub titlul „*Romancero Roumain*“ o serie de poeme și cântece românești, traduse din colecțiunea dlui Dem. Teodorescu. Asupra acestei publicațiuni dl André Hallays face reflecțiuni de ôre-care importanță față cu mișcarea literară din România, în „*Journal des Débats*“, într'un articol intitulat: *Folklore Roumain*. Până acum în franțoeșce n'a tradus cântece românești decât Michelet. Acum în *Romancero Roumain* dl Jules Brun ne dă o traducție în versuri a cântecelor celor mai sus pomenite, pentru care dl Sully Prudhomme, într'o scrisore-prefată felicită pe autor, că a invins cu succes dificultățile unei astfel de întreprinderi. În aceste cântece și poeme autorul articolului găsește interesante apropieri cu legendele din țerile slave seu germane; totuș, adaugă dsa, ele au în acelaș timp frumusețea lor proprie și originală. Unele prin splendôrea lor își reamintesc pe ultimii romanțieri, ca istoria epică a haiducului Corbea, care a fost scăpat de calul seu Roibu; altele au farmecul vechilor fabule galice, ca aventura frumoșei Sêrbóice Ioana Sabianca și Stanca Bălana. Aceste nume singure sânt un deliciu. Ceea-ce miră mai mult pe dl Hallays în aceste vechi poeme românești e șciința compoziției. „Sânt populare după accent și născocirea lor, dar fiecare din ele e o operă de artă admirabil de ordonată“. Acesta o spune dsa mirându-se mult de faptul, că lăutarii cari au transmis din gură aceste rapsodii, n'au mărit nici n'au denaturat operele poetului necunoscut de odinioară.

Calendarul ilustrat al Bibliotecii pentru toți
Între tôte calendarele apărute pentru anul viitor 1897, cel mai bine redactat este Calendarul Ilustrat al Bibliotecii pentru toți, publicat sub direcția dlui Dumitru Stăncescu, editura librăriei Carol Müller în București. Nu este acesta compus după un șablon usat, ci se presintă cu un arangiament nou și modern. Fiecare pagină câte o surprindere plăcută, cuprindând câte 3—4 articolași, snôve, poesii, sfaturi, anecdote și alte mênunțușuri. Chiar și paginile menite pentru săptămâni sânt întregite cu lectură interesantă. Afară de acestea calendarul cuprinde o mulțime de portrete și ilustrațiuni bine reușite, nuvele scurte și poesii, precum și alte lucrări literare de valôre. Ori-cine va cumpără calendarul acesta, va avé multă desfătare citindu-l. Redacția a avut amabilitatea să deă și o iconă a presei nôstre literare și politice, anunțând revistele și dia-

rele de frunte; astfel cititorul are ocașiunea să pôta face cunoșcința tuturoră. Recomandăm cu tótă plăcerea calendarul acesta tuturoră cari vreu să aibă peste an o carte petrecătôre și instructivă. Prețul broșat 50 bani, legat 1 leu.

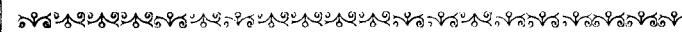
C E E N O U ?

Hymen. Dl *Romul Carabaș*, cassarul institutului de credit și economii „*Timișana*“ din Timișôra, s'a logodit la 3 novembre n. cu dșôra Ersilia Bugariu, fiica preotului George Bugariu în Bereșeu. — Dl *Teofil Gramatowicz* din Bucovina se va cunună cu dșôra Flora de Pruncul la 8 novembre n. în Brașov. — Dl *Vasilii Setraș* și dșôra Veronica Coste se vor cunună la 18 novembre în Chendrea. — Dl *Elie Dopp* și dșôra Alexandrina Moga ș-au serbat cununia la 5 novembre n. în Sibiiu.

Sinod archidieceșan în Blaș. Esc. Sa archiepiscopul și mitropolitul Victor Mihályi de Apșa a convocat la Blaș pe 5|17 novembre sinod archidieceșan. La acesta vor luă parte numai preoți și anume, sub presiudu archiepiscopului, canonicii, vicarii, protopopii și din fiecare protopopiat câte un preot ales ca reprezentant. Convocatorul-cercular spune că interese de mare importanță de ale administrațiunii archidieceșei reclamă ținerea acestui sinod.

Serbătôre româneșcă la Arad. După nouă ani de viață și muncă cinstită „*Victoria*“ institut de credit și economii din Arad a adunat în casele sale un *million* florini depuneri spre fructificare. Pentru serbarea acestui moment așa de important și frumos, în presera începutului activității de nouă ani, la 31 octombrie a. c. direcțiunea a ținut o ședință festivă, la care a participat presidentul, comitetul de supraveghiere, consiliul de censori, fiscul și funcționarii institutului. Ședința a fost un adevărat moment de solenitate, un cias de bucurie și mândrie pentru acest rezultat, și ca să nu trecă fără urme, direcțiunea a hotărît să distribue suma de 500 fl. din venitul anului curent pentru ajutorarea studenților săraci, și totodată a decis să se prezenteze la procsima adunare generală un proiect pentru crearea unui fond de binefacere și cultural al institutului, dorind să fie și pe acesta cale spre folosul nêmului nostru. După ședință, toți cei preșenți s'au întrunit la o cină comună familiară, unde a dominat o însuflețire și veselie româneșcă, cum de mult nu s'a mai pomenit nici chiar în Arad.

Doctor nou. Dl *Sever Ispravnic*, candidat de avocat din Arad, a fost promovat în 24 octombrie la universitatea din Budapeșta la gradul de doctor în drept.

Călindarul săptămânei.

Duminea a 23-a după Rosalii, Ev de la Luca, c. 8. gl. 2, a inv. 111.

Țiua sêpt.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sôrele.
Duminea 27	Mart. Nestor	8 Claudius	6 43/4 14
Luni 28	Mart. Terenție	9 Teodoor	6 45/4 12
Marți 29	Mart. Anastasia	10 Landrf	6 47/4 10
Mercuri 30	Păr. Zenovie	11 Martin	6 48/4 6
Joi 31	Apost. Stachie	12 Ionas	6 50/4 5
Vineri 1	S. Cosma și Demian	13 Stanislau	6 52/4 3
Sâmbătă 2	Mart. Acindin	14 Levin	6 54/4 8

Proprietar, redactor respunțător și editor: IOSIF VULCAN. (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

CU TIPARUL LUI IOSIF LÂNG ÎN ORADEA-MARE.